

управління та адміністрування. *Аспекти публічного управління*. 2023. Вип. 11(3). С. 43-49. DOI: <https://doi.org/10.15421/152334>.

4. Потриваєва Н. В., Лугова О. І., Палєєв А. А. Управлінський аутсорсинг: переваги та ризики. *Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості* : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки (м. Івано-Франківськ, 20 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2023. С. 212-214. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16151>.

УДК 352:355.01

**МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР
ВІДБУДОВИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ
LOCAL SELF-GOVERNMENT AS A KEY FACTOR OF
RECONSTRUCTION IN THE CONDITIONS OF MILITARY
CHALLENGES**

Людмила Прогонюк

доцент кафедри публічного управління та
адміністрування і міжнародної економіки

Миколаївський національний аграрний університет

канд.юрид.наук, доцент

orcid.org/0000-0003-0376-5079 progluda@i.ua

Lyudmila Prohonyuk

Associate Professor of the Department of Public Administration and
Administration and International Economics

Mykolaiv National Agrarian University

Candidate of Law, Associate Professor

Сергій Прогонюк

аспірант кафедри публічного управління та
адміністрування і міжнародної економіки

Миколаївський національний аграрний університет

progserg@i.ua

Serhiy Prohonyuk

Postgraduate Student of the Department of Public Administration and
Administration and International Economics

Mykolaiv National Agrarian University

У сучасних умовах, коли на багатьох територіях України тривають бойові дії та частина з них перебуває під окупацією, важливою стає робота

місцевих влад у умовах воєнного конфлікту. Відновлення зруйнованого житла, інфраструктури, підтримка комунальних послуг, культурно-історичної спадщини та інфраструктури є актуальними завданнями навіть у період війни. Місцеві органи влади проводять необхідні зміни та зміцнюють інституції для забезпечення нормального життя на території громад, не чекаючи директив зверху.

І перш за все, хочеться відмітити влучну доповідь Галини Зеленько, члена кореспондента НАН України доповіді на засіданні Президії НАН України 23 серпня 2024 року щодо інституційної спроможності державних інституцій функціонувати під час війни забезпечується шляхом поєднання адекватної реакції державних органів на різноманітні виклики воєнного часу та мобілізації суспільства. Пані Галина наголосила, що для забезпечення ефективності цієї взаємодії важливо створювати інститути громадського участі, що ґрунтуються на довірі громадян до державних органів на всіх рівнях - від президента до місцевого самоврядування, здібності державних інституцій працювати ефективно та забезпечувати безпеку [1]. В свою чергу Євгеня Мінакова досліджувала інституційну спроможності органів місцевого самоврядування щодо інтеграції ВПО у приймаючій громаді на сучасному етапі, відмічаючи, що приймаючі громади повинні бути готовими до інтеграції ВПО і на постійне, і довгострокове, і на короткострокове проживання [2]. Ю. Іщенко також розглядав питання інституційної спроможності органів місцевого самоврядування з акцентом на питання реінтеграції ветеранів у післявоєнний період [3]. Але все ж таки є актуальним питанням роль громад та органів місцевого самоврядування у плануванні відбудови та пошуку ефективних механізмів негайного відновлення територій в умовах воєнного стану.

Воєнні дії тривають, але держава вже займається відновленням країни, регіонів та громад. У цьому контексті місцевим органам самоврядування варто почати діяти прямо зараз для розвитку стійких проєктів. Держава покладається на допомогу територіальних громад у втіленні проєктів

відновлення. Успіх у цій справі залежить від спроможності громад об'єднатися та визначити пріоритети. "Залучення громадян - це набір засобів та технологій, який дозволяє залучити членів територіальної громади до ухвалення рішень у межах їх прав та реалізації справжнього самоврядування, що гарантується законодавством" [4].

Довіра влади до населення та громад відіграє ключову роль у формуванні взаємної довіри в суспільстві. Ця довіра є міцною основою для єдності регіонів української держави в умовах загрози з боку російських фашистів. Громади на територіях, що знаходяться під контролем, забезпечують соціально-економічні засади перемоги України, тоді як ті, що опинилися у тимчасовій окупації, демонструють високу стійкість під час війни, зберігаючи можливість опору та відновлення після звільнення. Місцеві органи самоврядування продовжують виконувати свої повноваження, спрямовані на вирішення місцевих питань з урахуванням специфіки функціонування в умовах воєнного конфлікту. Оскільки введення воєнного стану не передбачає жодних обмежень щодо повноважень, у разі нездійснення або неможливості здійснення органами місцевого самоврядування (сільськими, селищними, міськими радами та/або їхніми виконавчими органами) доручених їм Конституцією та законами України повноважень, утворюються тимчасові державні органи – військові адміністрації населених пунктів на територіях територіальних громад. У разі збройної агресії ці органи виконують делеговані повноваження місцевого самоврядування. Територіальні громади підтверджують, що розширення компетенції місцевого самоврядування через делегування частини державних повноважень його органам є виправданим та розумним кроком.

На початковому етапі широкомасштабної російської агресії місцеві громади взяли на себе обов'язки підтримки ЗСУ та частини їх функцій, забезпечення життєдіяльності громади (часто в умовах бойових дій); допомагали з евакуацією та розміщенням населення у відносно безпечних місцях; сприяли переселенню підприємств, а найголовніше – зберіганню

стабільності в суспільстві. Необхідність залучення громадян місцевою владою до управління окремими аспектами життя міста чітко визначена в конституції, законах та нормативних актах європейських країн, а також в рішеннях органів самоврядування. Таким чином, залучення громадян до місцевого самоврядування означає, що побажання, які висловлюють члени громади через місцеву ініціативу з будь-якого питання, пов'язаного з місцевим самоврядуванням, повинні бути враховані. Зрозуміло, що така ініціатива не може суперечити Конституції України та чинному законодавству. Таким чином, органи місцевого самоврядування зможуть приймати необхідні управлінські рішення з метою вирішення невідкладних потреб громад. Це може включати фінансування заходів з благоустрою населених пунктів, забезпечення безперервної роботи об'єктів критичної інфраструктури, зокрема національних електронних інформаційних ресурсів та державних інформаційно-комунікаційних систем.

Верховна Рада України ухвалила закон № 5323 "Про основи державної регіональної політики" 9 липня 2022 року. Цей закон встановлює основні принципи відновлення та розвитку регіонів та громад. Він передбачає комплексне удосконалення механізмів здійснення регіональної політики у країні. Відновлення територіальних громад потребує впровадження нової трьохрівневої ефективної та прозорої системи стратегічного планування: державна стратегія - регіональні стратегії - стратегії громад, які повинні узгоджуватися між собою та бути послідовними. Згідно з цим упроваджуються чотири типи територій: а) території відновлення; б) полюси економічного зростання; в) території з особливими умовами для розвитку; г) території сталого розвитку.

Основним інструментом фінансування державної регіональної політики в Україні є Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР), а основним джерелом відновлення країни є фонд відновлення та розвитку. Через ДФРР уряд планує відновлювати регіони після конфліктів. Для цього місцеві влади повинні розробляти та впроваджувати стратегії розвитку з

попередньою згодою Міністерства регіонального розвитку. У випадку невідповідності вимогам, території можуть втратити право на фінансування проєктів з державного бюджету. Агенції регіонального розвитку мають повноправний статус у формуванні та впровадженні державної регіональної політики.

Таким чином, Програма відновлення України має бути спрямована передусім на підтримку інституцій. Згідно з дослідженнями, країни зі стійкими інститутами мають більший вплив на зростання, ніж розмір фінансової допомоги. Навіть за умов війни, довіра українців до державних і соціальних інститутів продовжує зростати. Ні жодна агенція або міжнародна організація, ні громадськість не повинні замінювати або дублювати функції державних інститутів або втручатися у роботу місцевих владних органів. Місцеві громади та громадські організації повинні активно брати участь у процесі відбудови і контролювати діяльність владних структур, використовуючи цифрові технології. Процес відновлення має розпочатися найшвидше, ще зараз, без чекання на завершення війни. Фінансова підтримка від міжнародних донорів та грантів на відновлення зруйнованих об'єктів повинна спрямовуватися на економічний розвиток, а не заміщення його.

Список використаних джерел.

1. Cite this article: Zelenko G.I. Ukraine's Institutional Capacity in the Time of War. *Visn. Nac. Akad. Nauk Ukr.* 2024. (9): 49—58. <https://doi.org/10.15407/visn2024.09.049>.

2. Мінакова Є. Інституційна спроможність органів місцевого самоврядування щодо інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючій громаді: правові та практичні аспекти. *Наукові інновації та передові технології*. № 12 (26), 2023. С. 245-255. DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12\(26\)-245-255](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-245-255)

3. Іщенко Ю. Інституційна спроможність органів місцевого самоврядування в питаннях реінтеграції ветеранів у післявоєнний період.

Юридичний науковий електронний журнал. № 11, 2024. С. 298-301. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/67>

4. Рада та громада або як залучати громадян до місцевого самоврядування. Посібник для працівників органів місцевого самоврядування / Н. Ільків, О. Карий, О. Кушнарєнко та ін.. К.: Академпрес, 2003. 132 с.

УДК 351:004.9:338.45

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В ПРОМИСЛОВОСТІ
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF DIGITALIZATION OF
PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION IN INDUSTRY**

Георгій Решетілов

доктор філософії, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету

Reshetilov Georgiy,

doctor of philosophy, associate professor of the department of public management and administration and international economics, Mykolaiv national agrarian university

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3691-7975>

Успаська Оксана

здобувачка вищої освіти, спеціальність 073 «Менеджмент», Миколаївський національний аграрний університет

Oksana Uspaska,

higher education student, specialty 073 “Management”, Mykolaiv national agrarian university.

Посилення ролі цифрового розвитку та цифрових трансформацій економіки нині є важливим чинником забезпечення стійкості й адаптивності України в умовах глобалізаційних викликів. Цифрові перетворення довели свою результативність у підтриманні функціонування інфраструктури, забезпеченні безперервного доступу до освіти й навчання, наданні медичних послуг, зміцненні кібербезпеки, а також у підтримці діяльності великого та малого бізнесу й економіки держави загалом. Україна активно інтегрується у